

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

Academic Leadership of 21st Century School Administrators of Schools under the Office Songkhla Primary Educational Service Area 2

สิริฉัตร รัตนสุวรรณ^{1*} และไตรภูมิ ตรีไตรศร²

Sirichat Rattanasuwan^{1*} and Traipuminr Tritrisaon²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Graduate student, Department of Education Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

² ดร., สาขาบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Ph.D., Department of Education Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: sirichat.rat001@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 คน กำหนดโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.990 สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กร การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The objective of this research was to investigate and compare academic leadership of 21st century school administrators of schools under the office Songkhla primary educational service area 2, classified by gender work experience and the school size. The sample was 95 individuals, which was selected based on Krejcie & Morgan's table. The sample was selected using stratified random sampling. Rating scale questionnaire was used as a research instrument with a reliability of 0.990. Data were analyzed using statistics, including percentage, mean, standard deviation (SD), t-test and F-test and Content Analysis.

The research findings indicated as follows:

1. The sample's opinions towards academic leadership of 21st century school administrators of schools under the office Songkhla primary educational service area 2 for both overall and individual aspects were at the high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was the development of curriculum to develop life skills, using technology to develop organizations, learning network development, transformational vision and work for learning achievement.

2. The sample with different gender had different opinion towards academic leadership of 21st century school administrators of schools under the office Songkhla primary educational service area 2, transformational vision with a statistical significance level of .05.

3. The sample with different work experience had different opinion towards academic leadership of 21st century school administrators of schools under the office Songkhla primary educational service area 2, the development of curriculum to develop life skills with a statistical significance level of .05.

4. The sample with different school size had indifferent opinion towards academic leadership of 21st century school administrators of schools under the office Songkhla primary educational service area 2 for both overall and individual aspects.

Keywords: Academic Leadership, School Administrators, 21st Century

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวิทยาการและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทำให้นานาประเทศทั่วโลกต้องใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ทั้งในด้านความร่วมมือ และการแข่งขันด้านสินค้าและบริการ เพื่อความอยู่รอดและผลประโยชน์ของประเทศ เป็นเหตุผลสำคัญที่ทั่วโลกต้องเร่งพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพเทียบมาตรฐานสากลจึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นคุณภาพการศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้สำคัญประการหนึ่งสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยตัวแปรที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำทีมแห่งการเรียนรู้ มีความเป็นมืออาชีพ สามารถบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั่วทั้งองค์กร สร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม สามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันและภาพอนาคต มุ่งพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และความสามารถในการด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ทักษะชีวิต และอาชีพ ซึ่งผู้บริหารต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาตนเองและคิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ให้มีความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งผลลัพธ์ใส่ใจในเรื่องของศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสม และต้องเข้ามารับบทบาทในการเร่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการในการสอนของครู ปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีทักษะทัดเทียมเป็นที่ยอมรับของชาติอื่นและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (สมหมาย อ่ำดอนกลอย, 2556, น. 6)

ทักษะสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาด้วยกันทั้งหมด 5 กลยุทธ์ โดยกลยุทธ์ที่ 2 ได้กำหนดไว้ว่า พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ข้อที่ 1.ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุก

ระดับการศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และข้อที่ 3 พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2, 2564, น. 45) ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้อำนวยการสถานศึกษา (Fascinator) เป็นผู้นำ (Leader) เป็นผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นผู้นำนวัตกรรม (Innovation) เข้ามาสู่สถานศึกษาและเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า โดยเฉพาะในส่วนการจัดการเรียนการสอนนั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมสามารถบริหาร ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น จะก่อให้เกิดสภาพที่เอื้อต่อการทำงานของครู ช่วยทำให้คุณภาพการสอนของครูดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในที่สุด (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2551, น. 59)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พยายามพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณสมบัติของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาองค์กรให้มีความเป็นเลิศทางการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาไว้ว่าผ่านการพัฒนาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนดสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำทางวิชาการและสามารถส่งเสริมให้ครูบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของชาติและหลักการจัดการเรียนรู้สามารถบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสามารถสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาให้มีความสำคัญ และสามารถส่งเสริมให้มีการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สามารถจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2553, น. 31)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและขับเคลื่อนคุณภาพของสถานศึกษาที่จะส่งผลสู่คุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จะได้นำผลจากการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

สมหมาย อำดอนกลอย (2556) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ สารวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีจึงเป็นภาระ ที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้ประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทัน ความเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเอง คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบ การทำงานให้มีความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กรให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งผลลัพธ์ สนใจในเรื่องของศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสมและต้องเข้ามารับบทบาทในการเร่งปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู ปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะ ทัดเทียม เป็นที่ยอมรับของชาติอื่น และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการตามกรอบแนวคิดของ Hallinger and Murphy (1985) และแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามประเด็นของ The Wallace Foundation (2012), DoDEA 21 (2014), วิโรจน์ สารรัตน์ (2556), ศศิรดา แพงไทย (2559), ชัยยนต์ เพาพาน (2559) สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างภาพในอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน โดยอาศัยทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน

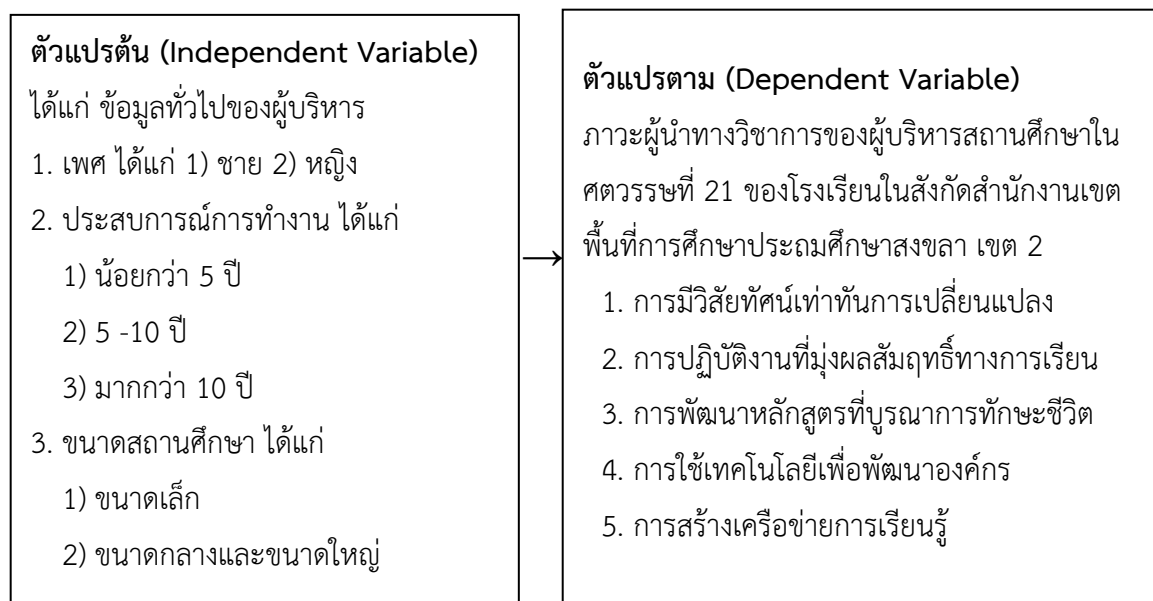
2. การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ลดภารกิจที่ไม่จำเป็น มีรายงานการตรวจวัดการปฏิบัติงานที่ชัดเจนโดยมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน มีระบบรายงานการปฏิบัติงาน มีเครื่องมือในการตรวจสอบและมีการติดตามระบบงาน

3. การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ มีการให้โอกาสผู้เรียนได้มีอิสระในการเลือกที่จะเรียนรู้ มีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาในการพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีอิสระและมีความสุขในการเรียน คำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ สามารถวัดคุณลักษณะผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องกับพฤติกรรมตามสภาพที่เกิดขึ้นจริง

4. การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการใช้สื่อ CAI ช่วยสอนให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสืบค้นวิทยาการใหม่ๆ จากอินเทอร์เน็ต มีการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ ICT บูรณาการการเรียนรู้ในสาระวิชาต่าง ๆ มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบและเผยแพร่ความรู้ มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้กลุ่มคนได้เรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์และทักษะร่วมกัน ทำให้องค์กรเกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่อง ท้นต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลง

กรอบแนวคิดที่ใช้การวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นสถานศึกษาในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 ประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอรัตนบุรี อำเภอกวนเนียง อำเภอบางกล่ำ และ อำเภอคลองหอยโข่ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 126 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ โดยการใช้ตารางสุ่มของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp.607-610) จำนวน 95 คน จากนั้นจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นใช้วิธีสุ่มตามสะดวก (convenience sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง 2) การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต 4) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กร และ 5) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 ในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. นำหนังสือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 ในการขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. ดำเนินการเก็บข้อมูล ผ่านการใช้ Google Form ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านทางระบบการสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 กำหนดส่งคืนภายใน 15 วัน
4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) และแปลความหมายตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2556, น. 121)
3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ และขนาดสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 จำแนกตามตัวแปร ประสบการณ์ในการทำงานโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และแบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) หากพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)
5. วิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 โดยการแจกแจงความถี่

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.96$) รองลงมาคือ การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กร ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.97$) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.94$) การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 1.10$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.98$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	3.95	1.10	มาก
2. การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.87	0.98	มาก
3. การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต	4.02	0.96	มาก
4. การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กร	3.97	0.97	มาก
5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	3.96	0.94	มาก
รวม	3.95	0.91	มาก

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21	ชาย		หญิง		t	p
	n = 41		n = 54			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	3.65	1.29	4.17	0.88	-2.21*	.03
2. การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.70	1.06	3.99	0.90	-1.46	.15
3. การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต	3.97	1.06	4.05	0.89	-.41	.69
4. การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กร	3.79	1.08	4.11	0.87	-1.61	.11
5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	3.88	1.07	4.02	0.84	-.70	.49
รวม	3.80	1.04	4.07	0.79	-1.44	.15

3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบรายคู่โดยวิธีทดสอบของ Scheffe' ระหว่างประสบการณ์การทำงานกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต

ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต	$\bar{X}$	น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี	3.63		-0.71*	-0.44
5 – 10 ปี	4.34			0.27
มากกว่า 10 ปี	4.07			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21	น้อยกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปี		F	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. การมีวิสัยทัศน์เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง	3.62	1.27	4.21	0.77	4.00	1.11	1.80	.17
2. การปฏิบัติงานที่มุ่งผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.50	1.26	4.12	0.61	3.94	0.91	2.66	.08
3. การพัฒนาหลักสูตรที่ บูรณาการทักษะชีวิต	3.63	1.25	4.34	0.59	4.07	0.87	3.47*	.04
4. การใช้เทคโนโลยีเพื่อ พัฒนาองค์กร	3.64	1.21	4.29	0.66	4.00	0.91	2.67	.08
5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	3.68	1.22	4.19	0.64	4.00	0.88	1.81	.17
รวม	3.61	1.19	4.23	0.58	4.00	0.83	2.87	.06

3.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ขนาดเล็ก n = 41		ขนาดกลางและ ขนาดใหญ่ n = 54		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	4.06	0.97	3.88	1.17	.76	.45
2. การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.95	0.95	3.82	1.00	.61	.55
3. การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต	4.14	0.90	3.95	0.99	.90	.37
4. การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กร	3.99	0.93	3.95	1.00	.19	.85
5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	4.05	0.89	3.91	0.98	.73	.47
รวม	4.04	0.87	3.90	0.94	.69	.49

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ผลการประมวลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จากแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยการเรียงลำดับความสำคัญเป็นรายชื่อและจัดอันดับความถี่ในแต่ละด้านจากแบบสอบถามที่ได้คืน 95 ฉบับ มีผู้บริหารแสดงความคิดเห็นรวม 32 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 33.68 ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ดังนี้

1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยลำดับแรก คือ ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำอย่างแท้จริง รองลงมาคือ ผู้บริหารต้องมีทักษะ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการ มีความรับผิดชอบหน้าที่ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และนำความเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชามาเป็นแนวทางในการตัดสินใจ ตามลำดับ

2) ด้านการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยลำดับแรก คือ หาแนวทางในการลดงานเอกสาร และมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนเน้นกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ตามลำดับ

3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต โดยลำดับแรก คือ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้การสอนสำหรับทักษะในศตวรรษที่ 21 และปรับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในท้องถิ่นและความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ตามลำดับ

4) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กร โดยลำดับแรกคือ ควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และพัฒนาความรู้กับบุคลากรเพื่อมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับงานวิชาการ ตามลำดับ

5) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยลำดับแรกคือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพและคิดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาทางวิชาการของครูและผู้บริหาร และนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภารกิจและหน้าที่ในการบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่และใช้กลยุทธ์ และเทคนิคการบริหารระดับสูงจึงจะสามารถนำพาองค์กร สู่ความสำเร็จ ดังที่ Derick Meado (2016) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีหลากหลาย ซึ่งผู้บริหาร จะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้บริหารต้องสามารถปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัย พัฒนาทีมงานให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนาระบบนวัตกรรมใหม่ๆให้เกิดขึ้นในองค์กร ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณสื่ออุปกรณ์อย่างเพียงพอ ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ปรับเปลี่ยนวิธีสอนของครูให้มีเทคนิคใหม่ๆ พัฒนาหลักสูตรส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการบูรณาการทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขฤทัย จันทรทรงกร (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับเกตุสุดา กิ่งการจร (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันสังคมได้มีการยอมรับความแตกต่างกันระหว่างเพศมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาทั้งเพศหญิงและเพศชายต่างก็มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสตรีหรือผู้บริหารผู้ชายก็มีความสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนกัน ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับงานที่ปฏิบัติ แต่เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคน ที่จะต้องปรับเปลี่ยนการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างเต็มที่จากทุกฝ่ายและทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับฉัตรสุตา อมรชาติ (2558) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุคีริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุคีริน สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิต ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์การทำงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสูตรที่จะทำให้เกิดการบูรณาการทักษะชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสุขฤทัย จันทรทรงกรด (2558) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดสถานศึกษาไม่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพราะไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ ก็มีการบริหารงานวิชาการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 10) ได้กล่าวว่า งานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาและหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้งเพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับธนชัย อุ่นอ้วน (2564) ได้วิจัย

เรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ในด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีการปรับเปลี่ยนแผนกลยุทธ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในศตวรรษที่ 21

2. จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะชีวิตแตกต่างกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง โดยมุ่งเน้นทักษะการแก้ปัญหา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ เพื่อให้เกิดการบูรณาการทักษะชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ฉัตรสุดา อมรชาติ. (2558). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุคิริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21*. (ออนไลน์). สืบค้น 21 กรกฎาคม 2564. จาก http://conference.edu.ksu.ac.th/file/20160809_2488101126.pdf.

- ธนชัย อุ่นอ้วน. (2564). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ติพยวิสุทธิ์.
- วีระยุทธ ขาดะกาญจน์. (2551). เทคนิคบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. (ออนไลน์). สืบค้น 21 กรกฎาคม 2564. จาก <http://jfklib.oas.psu.ac.th/opac>.
- สมหมาย อำดองกลอย. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564. (ออนไลน์). สืบค้น 21 กรกฎาคม 2564. จาก http://www.ska2.go.th/home/data/report/25630519_142542_9037.
- สุฤทัย จันทรทรงกรด. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศศิธรดา แพงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาลัยบัณฑิต เอเชีย 6(1), 7-11.
- Derick Meado, (2016). The Role of the Principal in Schools. Retrieved July 21, 2021, from <http://teaching.about.com/od/admin/tp/Role-Of-The-Principal.html>.
- DoDEA 21, (2014). *Instructional Leadership: Self-Assessment and Reflection Continuum*.
- Hallinger, P. & Murphy, J. (1985). *Assessing the Instructional Management Behavior of Principals*. Chicago: The University of Chicago.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- The Wallace Foundation. The school principal as leader: Guiding schools to better teaching and learning. Retrieved July 21, 2021, <http://www.wallacefoundation.org/knowledge-center/school-leadership/effective-principal-leadership/Pages/TheSchoolPrincipal-as-Leader-Guiding-Schools-to-Better-Teaching-and-Learning.aspx>.